

Lempäälän kunnan ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2022-2025

Toteumaraportti 2022

Johdanto

Ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Ehkäisevä päihdetyö (EPT) on toimintaa, jolla vähennetään päihteiden käyttöä ja päihteiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja.

Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä (EPT) on kunnilla, joiden lakisääteinen tehtävä on luoda riittävät edellytykset toiminnalle. Lempäälässä ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava toimielin on 1.1.2023 alkaen yhteisölautakunta.

Toimintaa suunnittelee, toteuttaa ja arvio monialaiset ikäryhmittäiset kumppanuustiimit yhdessä hyvinvointiryhmän kanssa. Työtä ohjaavassa ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet, joilla ehkäisevää päihdetyötä vahvistetaan Lempäälässä vuosien 2022–2025 aikana: [Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2022-2025.PDF](#). Tavoitteita ja toimenpiteitä edistetään vaiheittain koko suunnitelmakauden ajan. Suunnitelman toteutumista seurataan vuosittain osana hyvinvointiraporttia.

Lempäälän kunnan ehkäisevän päihdetyön suunnitelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 25.5.2022.

1. Ehkäisevän päihdetyön valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset rakenteet ovat kunnossa

Tavoite	Toimeenpanon tilanne 2022	Toteuma 2022
EPT rakenteet vakiintuvat Lempäälässä ja alueellinen yhteistyö hyvinvointialueen kanssa käynnistetään	<p>1. Lainmukaiset EPT-rakenteet on päivitetty, yhteisölautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä. Ehkäisevän päihdetyön teema liitetty osaksi hyvinvoinnin edistämisen rakennetta ja työryhmien vuosikelloja.</p> <p>2. Ehkäisevän päihdetyö yhtenä yhteistyöteemana hyvinvointialueen kanssa monialaisissa työryhmissä. Käytännön toimintamalleissa edelleen kehitettävää.</p>	
Ehkäisevä päihdetyö on riittävästi resursoitu ja koordinoitu	<p>1. Kunnassa toimii EPT-koordinaattori, joka vastaa tietopohjan ylläpitämisestä, raportoinnista sekä verkostoyhteistyötä</p> <p>2. Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan osana laajempaa HYTE-työtä</p>	
Kuntalaisille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa päihdehaittojen ehkäisyyn	Osallistumiskanavana alkuvaiheessa kumppanuustiimit ja yhteisölautakunta, laajemmat osallistumismahdollisuudet kehitteillä esimerkiksi osana järjestöfoorumia tai päihdetilannekyselyä.	
Luodaan ja ylläpidetään yhteistyötä järjestöjen, elinkeinotoimijoiden ja viranomaisten kanssa	Vuonna 2022 yhteistyön fasilitointi keskittynyt hyvinvoinnin edistämisen rakenteen toiminnan käynnistämiseen. Yhteistyötä laajennetaan tulevina vuosina.	

2. Haitoista viestitään tutkittuun tietoon perustuen yksilöiden valintojen ja sosiaali- ja terveystieteiden tueksi

Tavoite	Toimeenpanon tilanne 2022	Toteuma 2022
Viestintä päihteiden käytön haitoista ja vähentämisen hyödyistä vahvistuu kaiken ikäisille eri ikäryhmien tarpeet huomioiden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ajantasaista tietoa (erityisesti digitaalisista) itsearviointi- ja oma-apuaineistoista koottiin vuonna 2022 Hyvinvointia Elintavoilla sivulle: Mielen hyvinvointi ja päihteettömyys - Lempäälä (lempaala.fi) 2. Kohdennettua some-viestintää nuorille päihteistä ja tuesta kehitettiin nuorisopalveluiden, opiskeluhuollon, etsivän nuorisotyön yhteistyönä. 3. Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman valmistumisesta tiedotettu kunnan nettisivuilla ja suunnitelmaa esiteltä työryhmissä ja verkostoissa. 	

3. Riskikäyttö ja haitat tunnistetaan ja tukea tarjotaan varhaisessa vaiheessa

Tavoite	Toimeenpanon tilanne 2022	Toteuma 2022
Varhaisen vaiheen tunnistaminen ja tuen tarjoaminen vahvistuu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuotu oma-avun tietoa ja tukea kuntalaisten ja ammattilaisten käyttöön osana Hyvinvointia elintavoilla –sivustoa: Mielen hyvinvointi ja päihteettömyys - Lempäälä (lempaala.fi) 2. Nuorisotiloilla päivitetty ehkäisevän päihdetyön toimintamalli Ehyt ry:n mallia hyödyntäen 3. Systemaattisiin varhaisen vaiheen tunnistamisen ja tuen tarjoamisen toimintakäytäntöihin keskitytään tulevina vuosina myös muilla tehtäväalueilla. 	
Kunnassa on sovittu ja kuvattu palvelupolku puhekeskustelusta hoitoon nuorille, työikäisille ja ikääntyneille		

4. Paikallista alkoholi-, tupakka- ja rahapelipolitiikkaa toteutetaan suunnitellusti ja laajassa yhteistyössä (PAKKA-toimintamalli)

Tavoite	Toimeenpanon tilanne 2022	Toteuma 2022
PAKKA-toimintamallin käyttöönottoa (soveltuvien osien) on arvioitu		

5. Haittojen ehkäisyyn panostetaan lähiyhteisöissä

Tavoite	Toimeenpanon tilanne 2022	Toteuma 2022
Ehkäisevä päihdetyö vahvistuu osana varhais-kasvatuksen ja oppilaitosten perustyötä	Opiskeluhuollon työntekijöitä osallistui nuoria kohtaavien ammattilaisten ehkäisevän päihdetyön kahvit –tapaamissarjaan marraskuussa 2022.	
Matalan kynnyksen mahdollisuudet osallistua päihdeettömyyttä tukevaan vapaa-ajan toimintaan lisääntyvät eri ikäisillä (lapset ja nuoret, työikäiset ja ikääntyneet)	Ehkäisevän päihdetyön osaamista vahvistetaan yhteisöpalveluissa vuonna 2023.	

6. Ammattilaisilla on riittävästi ehkäisevän päihdetyön osaamista

Tavoite	Toimeenpanon tilanne 2022	Toteuma 2022
Ammattilaisten osaaminen ehkäisevän päihdetyön osalta vahvistuu	<p>1. Välitetään tietoa koulutuksista päihde- ja riippuvuusasioissa (esim. valtakunnalliset seminaarit, järjestöjen tuottamat koulutukset, kunnan sisäiset koulutukset) hyte-rakenteen työryhmille.</p> <p>2. Toteutettu nuoria kohtaavien ammattilaisten ehkäisevän päihdetyön verkostoitumiskahvit, joissa vahvistettu ymmärrystä ehkäisevän päihdetyön merkityksestä ja sisällöistä osana omaa työtä.</p> <p>Tuotettu nuoria kohtaavien ammattilaisten tukimateriaali ehkäisevästä päihdetyöstä esimerkiksi perehdytyksessä hyödynnettäväksi yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa.</p>	